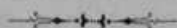

Kres, poučen in znanstven list, VI. l. 1886, ima na strani 374—5 „Slovniške drobnosti,“ spisal M. Cigale na pr. da ni napačna končnica stopnjevanih prislovov hitreje, močnejše nam. hitrejše (hitriše), močnejše; v dajalniku mošk. in srednj. naj se piše — u ne pa i p. pisatelju bi bili hvaležni, vkljub skrbnemu preiskovanju, ne pa pisatelji, preiskovanji; govoriti od koga, od česa, ali po zgledu drugih Slovanov bolje o kom, o čem, ne pa ob kom, ob vseh itd.

„Živel je Matej Cigale tesno s slovenskimi pravniki, blag jim prijatelj, četudi ne tovariš. Osebito ga je veselilo pravno-literarno delovanje naše. Zastavil je peró tudi sam, tako na pr. v „Prav. slov.“ l. 1862 o menicah, l. 1880 o slovenskih prevodih, v „Slov. Pr.“ l. 1888 o svojem grajskem zakoniku. Često je pravnikom dajal jezikoslovne svete po Novicah. Jako je bil zado-

voljen, da se je ustanovilo v Ljubljani pravniško društvo, in pripravljen je bil, da bi sodeloval pri društveni izdavi slovenskih zakonov“. — „Skratka, Cigale je stvaritelj vsega dozdanjega pravniškega in v mnogih strokah tudi dozdanjega znanstvenega jezika našega. Cigale je s svojimi lepimi deli in modrimi sveti neizmerno vplival na ves razvoj književne slovenščine.. Le škoda, da njegovih nauk nismo vselej poslušali, kakor so zaslužili, in da zlasti njegovih zlatih svetov o besednem redu dandanes uvažuje malokdo pisateljev naših“.

Životopis njegov gl. v Slovanu l. 1887 in v Slovenskem Pravniku l. 1889 str. 129—136 s podobo. Spisal dr. Majaron. Zvon IX. str. 307—309. Sp. Fr. Levč. Dom in Svet l. 1889 str. 154—176. Sp. J. D. (Cf. str. 223. J. N.). Slovenec 1889 št. 92. Slovenci in l. 1848. Sp. J. Apih itd

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

IX. Učiteljski tečaj na deželni sadjarski in vinarski šoli na Grmu.

Letošnji učiteljski tečaj na deželni sadjarski in vinorejski šoli na Grmu se prične dné 6. in se konča dné 27. vélikega srpana. Gledé vzprejema v ta tečaj je visoki deželni šolski svét razglasil nastopni razpis:

Z. 1350.

L. Sch. R. Laut Mittheilung des krainischen Landesausschusses vom 2. Juli l. J. Z. 5663 wird der diesjährige Ferialcurs für fünfzehn Volksschullehrer an der landschaftlichen Obst- und Weinbauschule in Stauden am 6. August beginnen und am 27. August enden.

Die Frequentanten dieses Curses erhalten in der Schule unentgeltliche Wohnung und Verpflegung und außerdem eine angemessene Wegentschädigung, wofür bei der Benützung der Eisenbahn die Fahrgebührl III. Classe sonst die Postfahrgebührl aufgerechnet werden kann.

Der k. k. Bezirksschulrath (der k. k. Stadtschulrath) wird aufgefordert, die unterstehenden Volksschulleitungen hievon unverzüglich mit dem Beifügen in Kenntniss zu setzen, dass die Gesuche um Aufnahme in den genannten Kurs längstens bis zum 20. Juli l. J. im Wege des k. k. Bezirksschulrathes (Stadtschulrathes) hieramts einzubringen sind und dass bei der Aufnahme jene Bewerber in erster Linie werden berücksichtigt werden, welche an Volksschulen dienen, bei denen Schulgärten bestehen.

K. k. Landesschulrath.

Laibach am 6. Juli 1890.

Der Vorsitzende:

Winkler.

An alle k. k. Bezirksschulräthe in Krain.

X. Podpore za izboljšanje šolskih vrtov.

Kakor vlani je tudi letos visoko naučno ministerstvo dovolilo vsoto 300 gld. za podpore po 25 gld. v izboljšanje šolskih vrtov

na Kranjskem. O tej stvari je visoki deželni šolski svet razglasil nastopni razpis:

Z. 1297.

L. Sch. R. Das hohe Ministerium für Cultus und Unterricht hat mit dem Erlasse vom 29. Mai l. J., Z. 7702 zur Förderung der Schulgärten in Krain pro 1890 den Betrag von 300 fl. bewilliget, und wird dieser Betrag im Sinne h. ä. Erlasses vom 13. August 1888, Z. 1513 derart seiner Bestimmung zugeführt werden, dass Theilbeträge von je 25 fl. als Beiträge zur Bestreitung weiterer Bearbeitungskosten und etwaiger besonderer Meliorationsauslagen, und nicht als persönliche Remunerationen jenen Lehrern zugewendet werden, deren Schulgärten zweckentsprechend angelegt und bearbeitet sind. Bewerber um

einen derartigen Betrag hätten sich daher diesbezüglich genau auszuweisen und werden seinerzeit auch den Verwendungsnachweis über den erhaltenen Unterstützungsbeitrag zu liefern haben.

Hievon wird der k. k. Bezirksschulrath zur geeigneten weiteren Veranlassung mit dem Beifügen in Kenntniss gesetzt, dass die bezüglichen Unterstützungsgesuche bis Ende Juli l. J. dortamts zu überreichen und mit dem geeigneten Antrage ungesäumt anher vorzulegen sind.

Laibach am 30. Juni 1890.

Der k. k. Landespräsident:

Winkler.

An alle k. k. Bezirksschulrätthe in Krain

Književnost.

Karten-Skizzen für das 5. Schuljahr. — Tako se zove zbirka 13 zemljevidnih obriskov, katere je založil J. Künstler v Česki Lipi. Za 20 novcev dobiš prepotrebno učilo pri zemljepisnem pouku za 4. oziroma 5. razred. Naš učni načrt zahteva že za 3. razred „vaje v branji na zemljevidu“. Da pa razume učenec zemljepisna znamenja, je najbolje, da se učenci polagoma sami izdelovati zemljevide. Ti izdelki so pa — kakor vemo — borni, kar je umevno, ker nimajo učenci potrebne ročnosti v risanju, nimajo nikake zaslombe, ker jim napravljva risanje poludnevnikov in vzporednikov mnogo težav. Taki nedostatno izdelani zemljevidi ne dosežajo svojega pravega smotra, ker ne vtiskajo otroškemu umu pravih podob dotičnih dežel. Da bi se učenci uspešneje vadili v kartografiji, priporočamo to po strokovnjaku pregledano zbirko obriskov. Tiskane so samo meje teh dežel in sicer blede višnjevo. Naloga učencem bi bila, prevleči meje, potem bi bilo zaznamovati gorovje in vodovje — končno določiti mesta.

Ker so torej ti obriski nepopisani, bi se lahko tudi na naših slovenskih šolah rabili. Obrisi kranjske dežele se nam zdi malo majhen. Ko bi se narisala Kranjska morebiti brez Primorja in ko bi založnik mogel prepustiti za isto ceno 13 obriskov samo Kranjske ali kake druge dežele, bi izvestno ustregel večini učiteljskih tovarišev, ker bi se s tem pospešil po naših tri- in večrazrednicah zemljepisni pouk in olajšalo učiteljem težavno delo.

I. K.

Letno poročilo o deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Rudolfovem za

šolsko in gospodarsko leto 1888/9. — Ta poljedelska šola, katero poznajo že nekateri tovariši, stela je v preteklem šolskem letu 13 prvoletnikov in 8 drugoletnikov. Za tekoče šolsko leto se je pa oglasilo 14 novih učencev, katere poučujejo gg. vodja Rihard Dolencec, adjunkt Viljem Rohrmann, učitelj Jernej Črne. Kot pomožni učitelji pa delujejo na tej šoli gg. dr. Jos. Marinko, (krščanski nauk) c. k. okrajni živinozdravnik Otmar Skale (živinozdravilstvo) in o. Otokar Aleš (petje brezplačno). Šolsko leto je razdeljeno na dva tečaja in sicer zimski, trajajoč od 3. listopada do konca malega travna, poletni pa od konca malega travna do listopada. V zimskem tečaju imajo prvoletniki 27 ur teoretičnega pouka, v poletnem 21, drugoletniki pa v zimskem 26, v poletnem pa 20 ur. Popoldnevi v poletnem tečaju so odmerjeni delu na prostem. Predpisani so pa učencem sledeči predmeti: krščanski nauk, slovensčina, nemščina (neobligatno), računstvo, geometrija, fizika, kemija, zemljepisje, živalstvo, rastlinstvo, rudništvo, poljedelstvo, trtarstvo, čebelarstvo, zelenjarstvo in risanje. V drugem tečaju pa na novo: živinarstvo, živinozdravilstvo, rastlinarstvo, sadjarstvo, gospodarstvo in knjigovodstvo, meteorologija in praktično zemljemerstvo. Poleg tega pouka izročen je tej šoli tudi pouk v vsakoletnih učiteljskih tečajih. V tem šolskem letu sta se priredila tudi za vinogradnike dva tečaja za pouk v cepljenji ameriških trt.

Drugi del knjižice obseza poročilo o gospodarstvu na šolskem posestvu. Naša dežela je v prvi vrsti poljedelska dežela, ker ogromna večina prebivalstva